

EARTHE

Δραστηριότητα 2

Ψηφιακή εργαλειοθήκη για την ανάπτυξη καινοτόμου προγράμματος σπουδών και μεθοδολογιών

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Μέθοδος – Καθοδήγηση και υποστήριξη

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Μελέτη περίπτωσης – Ενδυνάμωση για ηγεσία: Καθοδήγηση μεταξύ ομοτίμων για ενεργοποίηση της κοινότητας

Πλαίσιο και υπόβαθρο

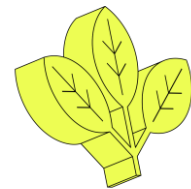
Η περίπτωση αυτή προέρχεται από μια τοπική ΜΚΟ στη βόρεια Πορτογαλία, η οποία παρέχει εκπαίδευση σε θέματα ηγεσίας σε γυναίκες ηλικίας 30–50 ετών από αγροτικές και υποβαθμισμένες κοινότητες. Οι περισσότερες συμμετέχουσες είχαν ελάχιστη πρόσβαση σε τυπική εκπαίδευση και χαμηλή αυτοπεποίθηση σε δημόσιους ή επαγγελματικούς ρόλους. Ο οργανισμός είχε ως στόχο να τις εξοπλίσει με τα απαραίτητα εργαλεία για να ηγηθούν μικρών έργων στις περιοχές τους, από καθαρισμούς της κοινότητας έως κύκλους αλφαριθμητισμού ενηλίκων.

Πρόβλημα / Πρόκληση

Παρότι έδειξαν ενθουσιασμό, οι γυναίκες εμφανίστηκαν διστακτικές στο να αναλάβουν ηγετικές πρωτοβουλίες. Πολλές εξέφρασαν φόβο μήπως κάνουν λάθη ή «δεν τις πάρουν στα σοβαρά». Στις ομαδικές συνεδρίες, ορισμένες φωνές κυριαρχούσαν, ενώ άλλες δεν συμμετείχαν. Οι εκπαιδευτές/τριες διαπίστωσαν ότι η παραδοσιακή εκπαίδευση στην ηγεσία (παρουσιάσεις, εργαλεία σχεδιασμού) δεν επαρκούσε για τις συμμετέχουσες. Χρειάζονταν εξατομικευμένη υποστήριξη, ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και ασφαλείς χώρους για αναστοχασμό και έκφραση.

Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν / Μέθοδος που εφαρμόστηκε

Η ΜΚΟ εισήγαγε **συνεδρίες καθοδήγησης (mentoring) και υποστήριξης (coaching) μεταξύ ομοτίμων**, αξιοποιώντας το «Εργαστήριο Συνομιλιών Ηγεσίας» και την «Ανταλλαγή Χαρτογράφησης Στόχων Καθοδήγησης» από τη μεθοδολογία EARTHE. Οι συμμετέχουσες χωρίστηκαν σε ζευγάρια με εναλλασσόμενους ρόλους μέντορα και εκπαιδευόμενης. Οι δομημένοι οδηγοί συνομιλίας βοήθησαν ώστε ο διάλογος να εστιάσει στην προσωπική ανάπτυξη, στους στόχους της κοινότητας και στα αντιληπτά εμπόδια. Οι συνεδρίες

πραγματοποιήθηκαν εβδομαδιαίως επί έξι εβδομάδες, σε συνδυασμό με τον προγραμματισμό του έργου.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος

Οι συμμετέχουσες ανέφεραν **αυξημένη αυτοπεποίθηση** στην έκφραση των ιδεών τους και στη διατύπωση αιτημάτων για υποστήριξη. Πάνω από το 70% υλοποίησε με επιτυχία μικρές κοινοτικές δράσεις (π.χ. διοργάνωση εργαστηρίων, κινητοποίηση γειτόνων). Οι σχέσεις μεταξύ των συμμετεχουσών ενισχύθηκαν και συνέχισαν να συναντιούνται ανεπίσημα μετά το πρόγραμμα, υποστηρίζοντας η μία την άλλη. Μια γυναίκα, που προηγουμένως παρέμενε σιωπηλή στις ομαδικές συναντήσεις, ξεκίνησε να συντονίζει τις μηνιαίες συναντήσεις της ΜΚΟ. Οι εκπαιδευτές/τριες παρατήρησαν μια μετατόπιση από παθητική **σε ενεργή συμμετοχή**, με περισσότερη διάθεση διερεύνησης και ανθεκτικότητα.

Διδάγματα

Η ενδυνάμωση δεν προκύπτει από τη διδασκαλία, αλλά από το **να σε ακούν πραγματικά**.

Η ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων ξεκινά από μέσα – από τη σαφήνεια, την αυτοπεποίθηση και την έκφραση.

Η προσέγγιση της υποστήριξης, βασισμένη στην ενδυνάμωση, καλλιέργησε την αίσθηση πρωτοβουλίας των συμμετεχουσών, αντί της εξάρτησης από εξωτερική καθοδήγηση.

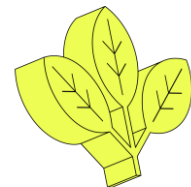
Βασικοί παράγοντες επιτυχίας

Ασφαλές περιβάλλον σχέσεων, όπου οι συμμετέχουσες ένιωθαν συναισθηματική υποστήριξη. Δομημένα εργαλεία (π.χ. ερωτήσεις, πρότυπα στόχων) που παρείχαν πλαίσιο χωρίς πίεση. Σχέσεις ισοτιμίας που μείωσαν την αίσθηση ιεραρχίας και προώθησαν τον αμοιβαίο σεβασμό. Συνέπεια και επανάληψη, που επέτρεψαν τη σταδιακή ενίσχυση της αυτοπεποίθησης.

Προκλήσεις που προέκυψαν και πώς αντιμετωπίστηκαν

Ορισμένες συμμετέχουσες δεν ήταν βέβαιες για το πώς να «υποστηρίξουν/καθοδηγήσουν» μια συνάδελφο. Οι εκπαιδευτές/τριες παρείχαν παραδείγματα συνομιλιών και τις διαβεβαίωσαν ότι «δεν χρειάζεται να είναι κανείς ειδικός για να είναι καλός ακροατής».

Κατά τη διάρκεια των συνεδριών καθοδήγησης, αναδείχθηκαν δύσκολες εμπειρίες ζωής· οι συντονιστές/τριες προσέφεραν ιδιωτικές συναντήσεις και έθεσαν σαφή συναισθηματικά όρια.

EARTHE

Η εβδομαδιαία παρακολούθηση και η εκτίμηση των μικρών επιτυχιών διατήρησαν υψηλό το κίνητρο και σταθερή τη συμμετοχή.

Υλοποίηση / Συστάσεις για εκπαιδευτές/τριες

- Χρησιμοποιήστε την **καθοδήγηση και την υποστήριξη** ως βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης στην ηγεσία, ιδιαίτερα σε πλαίσια με συναισθηματικά εμπόδια ή χαμηλή αυτοπεποίθηση.
- Ξεκινήστε με **δομημένες συνομιλίες** και αυξήστε σταδιακά την **ελευθερία έκφρασης** όσο ενισχύεται η εμπιστοσύνη.
- Ως εκπαιδευτές/τριες, δώστε το **παράδειγμα ευαλωτότητας και ενεργητικής ακρόασης** – η δική σας συμπεριφορά διαμορφώνει το κλίμα.
- Συνδέστε την καθοδήγηση **με πραγματικούς στόχους**, ώστε οι συμμετέχουσες να αναγνωρίζουν την ουσιαστική αξία του αναστοχασμού τους.
- Ενθαρρύνετε τις συμμετέχουσες στη συνέχεια **να καθοδηγήσουν άλλες** – έτσι δημιουργείται βιωσιμότητα και πολλαπλασιαστικό όφελος στην κοινότητα.